

Gurpreet Singh Sidhu and others v. The Panjab University,
Chandigarh and others,— (S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਸੀ. ਜੇ., ਐਸ. ਪੀ. ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਐਸ. ਐਸ. ਕੰਗ, ਜੇ. ਜੇ.

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਜਵਾਬਦੇਹ।

1981 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 3480।

9 ਸਤੰਬਰ 1982 ਈ.

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950- - ਆਰਟੀਕਲ 12, 15 ਅਤੇ 29-- ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ (1956 ਦਾ 102) - ਸੈਕਸ਼ਨ 19, 32 ਅਤੇ 33 - ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਨਿਯਮ - ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ II - ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ (VII ਦਾ 1947) — ਸੈਕਸ਼ਨ 27, 29 ਅਤੇ 30 — ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਹਨ — ਆਰਟੀਕਲ 15 ਅਤੇ 29 — ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ - ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਰਿੱਟ- V / ਕੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ - ਉੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿੱਜੀ ਅਦਾਰੇ - ਕੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ - ਦਯਾ ਨੰਦ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ - ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਹੈ - ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ II - ਕੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਨਤਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਹੁਕਮ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਡਿਊਟੀ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ: (i) ਭਾਰਤ ਦੇ 1950 ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 15 ਅਤੇ 29 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੰਡ;

(ii) ਨਿੱਜੀ/ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(iii) ਦਯਾ ਨੰਦ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਧਨ ਜਾਂ

ਏਜੰਸੀਆਂ ਬਣ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ;
ਅਤੇ

- (iv) ਨਿਯਮ!! ਮੈਡੀਕਲ ਫੈਕਲਟੀ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਜਵਾਬਦਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਲਈ ਪੂਰਵ ਲੋੜਾਂ। ਸੰਦਾਮਜ ਦੂਰੋਂ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(ਪਰਾ 35)।

ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ILR 1976(1) ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ 859.
ਓਵਰਰੂਲਡ।

1981 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਪੀ. ਗੋਇਲ ਦੀ ਸ਼ਮਲੀਅਤ ਵਾਲੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। 19 ਨਵੰਬਰ 1981 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸੀ. ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਪੀ. ਗੋਇਲ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸੀ. ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਪੀ. ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਐਸ. ਕੇ. ਗ. ਦੀ 9 ਸਤੰਬਰ, 1982 ਨੂੰ ਬਣੀ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ 9 ਸਤੰਬਰ, 1982 ਨੂੰ ਕੇ ਸ ਦਾ ਫੈ ਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। !

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ:-

- (i) ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜੋ ਕਿ ਪੰ ਜਾ ਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਏ) ਅਧੀਨ ਦਾਖਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ;
- (ii) 5 ਤੋਂ 9 ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ;
- (ਹਾ ਇ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਪੌਜ ਪੈਕਟਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਖਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਜੁਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ;
- (iv) ਨੰਬਰ 3 ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਐਮਬੀਬੀਐਸ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ;
- (v) ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿੱਟ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ, ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ;

Gurpreet Singh Sidhu and others v. The Panjab University,
Chandigarh and others,— (S. S. Sandhwalia, C.J.)

(vi) ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ;

(vii) ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਅੱਗੋਂ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਜੇਖਮ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 'ਤੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਗਾਊਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ, ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ;

ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਅੱਗੋਂ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਬੰਧ ਦੀਆਂ ਅਸਲ/ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਨੱਥੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਤਪਾਲ ਜੈਨ ਅਤੇ ਪਰਵੀਨ ਗੋਇਲ ਨਾਲ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ 2 ਅਤੇ 3 ਲਈ ਵੀ. ਰਾਮ ਸਵਰੂਪ ਦੇ ਨਾਲ ਏ. ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ ।

ਆਰ ਐਸ ਮੋਗੀਆ, ਰਾਜ ਲਈ।

ਸਲਿਲ ਸਾਗਰ ਨਾਲ ਜੀ.ਆਰ.ਮਜੀਠੀਆ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ।

ਐੱਮ.ਆਰ. ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, ਓ.ਪੀ. ਗੋਇਲ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਵਾਧੂ ਜਵਾਬਾਂ ਲਈ ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ.ਐਸ.ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ , ਸੀ.ਜੇ.

1. ਤਿੰਨ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ - ਕੀ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ 'ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ? ਅਸਲ ਵਿੱਚ , ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੁਰੁਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (1) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਆਪਕ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਉਨਾ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ - ਕੀ ਉੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀਆਂ - ਜੋ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਸਨ।

(1) ਆਈਐਲਆਰ 1976 (2) ਪੀ.ਬੀ. ਅਤੇ ਹੈਰੀ. 859

2. ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਦਾ ਟੈਰਾ **ਫਰਮਾ (ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ) ਸੀ ਡਬਲਯੂ ਪੀ ਨੰ: 3480 ਆਫ਼ 1981 ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ** ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਦਿ ਵਿਚਲੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੰਦ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2, ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਹੈ ਜੋ ਦਯਾ ਨੰਦ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਵੀ ਹੈ। 20 ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜੋ ਦਯਾ ਨੰਦ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਨ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ ਵਿੱਚ, MBBS ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ (a) ਤੋਂ (f) ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਦਾ। ਕੈਟਾਗਰੀ (f) ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 1981 ਨੂੰ, 50 ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, - **ਅਨੁਸੂਚੀ P/3** ਦੁਆਰਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਤੋਂ 9 ਸ਼੍ਰੇਣੀ 7 (ਏ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਰਾ 7(ਏ) ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ; ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਗ੍ਰਾਂਟ-ਇਨ-ਏਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 29 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਢਲੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 5 ਤੋਂ 9 ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸਮਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, - ਅਨੁਸੂਚੀ P/3 ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, **ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ, ਪੁਨਜਾਬੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਸ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 7(ਏ) ਅਧੀਨ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ।**

3. ਜਵਾਬਦੇਹ-Mtdical ਕਾਲਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਬਾਏ ਗਏ ਹਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਾਈਡਿੰਗ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ-ਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 29 ਅਤੇ 30 ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਿਧਾਨਿਕ ਸੰਸਥਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ

Gurpreet Singh Sidhu fend others v . The Panj'ab University,
Chandigarh and others, (S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਇਹ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਲਈ; ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ *ਨਿਰਪੱਖ* ਚੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ *ਰਿੱਟ* ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਬੂਠ ਨਹੀਂ ਹੈ।

4. ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ ਨੇ ਖੁਦ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ ਗਏ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 7(f) ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਜਾਂ ਚੋਣ ਲਈ ਨਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮੈਰਿਟ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ (ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ 27 ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ) ਅਤੇ; ਇਸ ਲਈ; ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ *ਟਿਕਾਣਾ* ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ, ਪੈਰਾ 15 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਇਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

5. *ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ* ਦਾ ਕੇਸ, 1981 ਦੇ CWP- ਨੰਬਰ 3569 ਦੇ ਨਾਲ (ਮਿਸ ਸਮਿਤਾ ਓਹਰੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਆਦਿ; ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਐਸ.ਪੀ. ਗੋਇਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ; ਜੇ., ਇਕੱਲੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜੇ *ਹਸੀਆ* ਬਨਾਮ *ਖਾਲਿਦ ਮੁਜੀਬ (2)* ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ; ਅਤੇ *ਸ਼੍ਰੀ ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਉਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ *ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਹਰਬੰਸ ਲਾਈ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਿਤੰਬਰ, 1976 ਨੂੰ *ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ* ਬਨਾਮ *ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੇ .

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਵਾਲਾ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਹਵਾਲਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (ਮਤਲਬ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. 4036 ਆਫ 1981 *ਵਿਮਤੀ ਕੱਕੜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੈਨ ਜੇਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕੇਸ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ.

6. ਬਹੁਤ ਹੀ ਬ੍ਰੈਜ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ - ਕੀ *ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ* ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਦ ਦੀ ਐਡ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ - ਹੁਣ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ (ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ) ਦੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੁੱਲ ਬੈਚ *ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ* ਬਨਾਮ *ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ* ਅਤੇ *ਓ.ਆਰ.ਐਸ.* (3)। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ

ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ, ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤਰਕ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰੀਤਮ, ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 26 ਤੋਂ 40 ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਰਿੱਟ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਲਈ, ਇੱਕ ਨਿਜੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਗੈਰ-ਵਿਧਾਨਿਕ ਸੰਸਥਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਆਰਜ਼ੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ, - ਅਨੁਸੂਚੀ P/3 ਦੁਆਰਾ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ; ਇਸ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ।

(7) ਹਪ-ਹਿੱਲ ਨੂੰ ਸਕਰਿੰਗ ਕਰਨਾ ਅਤੇ 3 ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਸੰਭਵ ਕੰਮ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ, ਫਿਰ ਆਪਣੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 7 (ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਖਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। a) ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ ਦਾ। ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਮੁਦਲਾ ਸਟੈਂਡ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਏਜੰਸੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ, ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਰਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ, 1956 ਅਤੇ ਪੁਨ ਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1947 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਦੀਆਂ ਦੋ 'ਜੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ' ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਅਧੀਨਗੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮੁਦਲੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ; ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ 1 ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਸਿੱਧਾ ਜਾਂ ਰਿਮੋਟ ਕੰਟਰੋਲ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸਕੋਰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ - ਉੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਇੰਨੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ, ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਲੇਜ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3, 16, 17, 18, 19-ਏ, 30, 32 ਅਤੇ 33 'ਤੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰੈਸਪੋਂਡ- ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(8) ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਭੁਲੇਖੇ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਬੁਮਰੋਜ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਮੋਹਰ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ

Gurpreet Singh Sidhu fend others v . The Panj'ab University,
Chandigarh and others, (S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨਾਲ ਪਹਿਨੀ ਇਕ ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਇਕ ਐਕਟ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਾਲਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਰਿਮੋਟ ਤਰਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਪਹਿਨੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮੰਗ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਵੱਡੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ।

ਅਤੇ ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਸੰਸਥਾ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇਸ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਝੂਠ ਦਿੰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਰਛਾਵਾਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ "

ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ - ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 10 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ—

“ਐਸ. 3. ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ।

(1) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ,

- (a) ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ , ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;
- (b) ਹਰੇਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸੈਨੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਫੈਕਲਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਜੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸੈਨੇਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ;
- (c) ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਾਜ ਮੈਡੀਕਲ ਰਜਿਸਟਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਹ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪਹਿਲੀ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਸਕੀਮ ਜਾਂ ਤੀਜੀ ਦੇ ਭਾਗ II ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਡਾਕਟਰੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹਨ।

' ਸਮਾਸੂਚੀ, ਕਾਰਜ - ਕ੍ਰਮ;

- (d) ਤੀਸਰੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਭਾਗ I ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਡਾਕਟਰੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰ ;

(e) ਅੱਠ ਮੈਂਬਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ।

(2) ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(3) ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਸਾਮੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੀਵਿਯਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਹੈ।

ਸ. 10. *ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ:*

(1) ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮੇਟੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਡੈੱਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ *ਪਦ ਅਧਿਕਾਰਤ* ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ, ਅਤੇ ਸੱਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਦਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ

(2) ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਣਗੇ।

(3) ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਮੇਟੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਨਿਭਾਏਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਇਸ ਲਈ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਹੁਣ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਫੈਕਲਟੀ ਜਾਂ ਸੈਨੇਟ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਹਰੇਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵਰਮ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਟੇਟ ਮੈਡੀਕਲ ਰਜਿਸਟਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ। ਕਲਾਜ (ਡੀ) ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਰਜਿਸਟਰਾਂ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਫਿਰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਉਪ- ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 1 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ 43 ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ / ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਬੀ), (ਸੀ) ਅਤੇ (ਡੀ) ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਗੇ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਠ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੌਂਸਲ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਹਨਾਂ ਨਾਮੀ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ (ਜੋ ਕਿ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵੱਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦਾ ਕੋਈ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ

Gurpreet Singh Sidhu and others v . The Panjab University,
Chandigarh and others,— (S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਰਜੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੀ ਗਈ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ (ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ) ਅਤੇ 7 ਤੋਂ 10 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ। ਇਸ ਲਈ ਕਮੇਟੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਹਿਤ ਹੈ, ਫਿਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਰੂਪ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਗਲਤ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੈ।

10. ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਵਿਅਰਥ ਹੈ, ਜਿਸ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਜਾਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਕੁਝ ਮਾਧਿਅਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼. ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦੂਰ ਤੋਂ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਤੋਂ 18 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ ਕਾਉਂਸਿਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦਾ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 19(ਏ) ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 32 ਅਤੇ 33 ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

11. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ 1947 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਧ-ਵਿਚਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 27, 29 ਅਤੇ 30 ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ \ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ।

ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1983)1

ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ, ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਦਾਖਲੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਨਾਜ਼ੁਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਮੁੜ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਉੱਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

12. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਮੋਟ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ? ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪਰਛਾਵਾਂ ਜਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਸਰਵਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਸੈਨੇਟ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਕਿ ਸੈਨੇਟ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੀਬਿਤ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਯਾ ਨੰਦ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ 'ਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੈ।

13. **ਬਨਾਮ ਖਾਲਿਦ ਮੁਜੀਬ (ਸੁ ਪਰਾ)** ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਫੋਹ-ਪੱਥਰ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ , ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਹੈ। ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਤਰਕ ਵੱਲ ਜਾਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਮ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖੁਦ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹਨਾਂ ਟੈਸਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"* * * ਇਹ ਟੈਸਟ ਨਿਰਣਾਇਕ ਜਾਂ ਕਲੀਰਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੰਕੇਤਕ ਸੰਕੇਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ

'ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀਜ਼' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ, ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਹਰ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸਾਂਝ ਹੈ। ਅਰਥ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਿਸਤਾਰ ਨੂੰ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਸੰਜਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੁਣ ਕੋਈ ਛੇ ਟੈਸਟਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

- (1) (1) ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਵੱਲ ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ ਪੈਂਡਾ ਤੈਅ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਹੈ;
- (2) ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਲਗਭਗ ਪੂਰੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ,

Gurpreet Singh Sidhu and others v. The Panjab University,
Chandigarh and others,— (S. S. Sandhwalia, C.J.)
Chandigarh and others,— (S. S. Sandhwalia, C.J.),

ਇਹ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਕੁਝ ਸੰਕੇਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰੇਗਾ;

- (3) ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਕੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟੇਸ਼ਨ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ;
- (4) ਡੂੰਘੇ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਰਾਜ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਰਾਜ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਸਾਧਨ ਹੈ;
- (5) ਜੇਕਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਮ ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ;
- (6) ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗ ਕਿਸੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਲ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ - ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਹੋਣ ਦੇ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਾਰਕ ਸਮਰਥਨ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਇੱਥੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਸਵੀਕਾਰਕ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਟੈਸਟ ਜਿਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਦੂਰੋਂ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਰਾਬਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣ' ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਇੱਥੇ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਛੇਵਾਂ ਟੈਸਟ ਵੀ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਧਿਅਮ ਟੈਸਟ ਨੰਬਰ 4 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਡੂੰਘੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਆਪਕ ਰਾਜ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਛੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਟੈਸਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਥੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ।

14. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ) *ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰ,ਏ) ਵਿੱਚ ਵੇਂ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੈ -

". . . ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਥੇ ਜੋ ਗੱਲ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਉਹ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿੱਤੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਰਾਜ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਟੈਸਟ ਨੰਬਰ 4 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਖਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਧ ਰਹੇ (ਕਲਿਆਣ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ) ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਜ, ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਜਾਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ - ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦੇਵੇਗਾ of ਦੀ ਧਾਰਾ 12. ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਪ੍ਰਭੂਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜੋ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਡੂੰਘਾ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਦੌਰੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕਤਾ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰੀਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਰਾਜ ਏਜੰਸੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। ”

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਅਟੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਿਰਫ ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਬਣ ਜਾਣਗੀਆਂ , ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

15. ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਸੀ (ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ)। ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਦੋਂ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਮੈਡੀਕਲ ਫੈਕਲਟੀ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ II 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ II ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਕਾਲਜ 'ਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਰਜ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਕਾਲਜ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਸਰੀਰ.

16. ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ II ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:-

11. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ -

ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸਿਰਫ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ, ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:-

- (a) ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ/ਬੋਰਡ/ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
- (b) ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ/ਬੋਰਡ/ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ (ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਡੀਕਲ

Gurpreet Singh Sidhu and others v. The Panjab University,
Chandigarh and others,— (S. S. Sandhwalia, C.J.)
Chandigarh and others,— (S. S. Sandhwalia, C.J.),

ਕਾਲਜ ਹਨ), ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੇ ਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ।

(c)/* (ਡੀ) **

(e)

**** * ◆

ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਹਾਇਕ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ *ਐਮ. ਪੀ.* -ਬਨਾਮ *ਨਿਵੇਦਿਤਾ ਜੈਨ* (4) ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਉਦਾਹਰਣ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। . ਇਸ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ I ਅਤੇ II ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ I, ਜੋ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ II, ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ, ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ II, ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ, ਕਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

/

"ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ II, ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ , ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਵੈਧ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ।"

17. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ II ਨਾ ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਦਲੀਲ - ਟੁੱਟਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ *ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ* ਬਨਾਮ.

(4) ਏਆਈਆਰ 1981 ਐਸਸੀ 2045।

ਰਾਜ ਓਜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੁਪਰ), ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ *ਮੰਦਾਮਸ* ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਦਿੱਤਾ।

"ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਹਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਵਾਬਦੇਹ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ

ਦਿਖਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੈ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੂਰ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, *ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੇ ਦਾਅਵੇ* ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

18. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਮਾਨ ਦਾ ਆਖਰੀ ਤੀਰ *ਕਰਨ ਸਿੰਘ* ਬਨਾਮ *ਕੁਰੁਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਪੱਕਾ ਭਰੋਸਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਹਾਤੇ 'ਤੇ; ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਧਾਰਾ 29(2) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਨੁਸਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਜੋ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ . *ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਦੇਹ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

19. *ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੈਬਲ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਪੇਂਡੂ ਵਿਦਿਅਕ ਕਾਲਜ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਦਬਾਏ ਗਏ ਦੋਹਰੇ ਮੁਦਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਕਤ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ (ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ) ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿੱਟ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸੀਵਿਯਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 29(2) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਫੰਡ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਅਨੁਸਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਹੈ

ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। . n

20. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰਿਸੀਵੇਸ਼ਨ: ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਰਟੀਕਲ 29(2) ਸਾਰੇ ਯੋਗ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਾਜ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਿੱਖਿਆ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਭਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਅਧੂਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲੇਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੇ ਹੀ 29 ਅਤੇ 30.

21. ਆਰਟੀਕਲ 29 (2) ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਅਤੇ ਦਾਇਰਾ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਕੱਲਿਆਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ

Gurpreet Singh Sidhu and others v. The Panjab University,
Chandigarh and others,— (S. S. Sandhwalia, C.J.)
Chandigarh and others,— (S. S. Sandhwalia, C.J.),

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਰਥਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਰਟੀਕਲ 12 ਅਤੇ 13 ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬੇਕਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ- ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਦਿ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਹੈ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 29(2) ਧਾਰਾ 14 ਤੋਂ 28 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਫੰਡਾ ਮਾਨਸਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਸਭ ਰਾਜ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਸਹੀ ਸਥਾਨ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੇਦਖਲੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਟੈਂਟ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

f
1

22. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਆਰਟੀਕਲ 29(2) ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖਾਸ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫੇਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ

ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਵਾਲੇ ਨੋਟ ਦੀ ਕੋਈ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ 29 ਅਤੇ 30 ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਹੀ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਸਮੁੱਚੇ ਹਿੱਸੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

23. ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ (2) ਐਂਡਿਡ ਆਰਟੀਕਲ ਉਸ ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਲਿਪੀ ਜਾਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਲਿਪੀ ਜਾਂ (ਸੱਭਿਆਚਾਰ) ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਭਾਈਚਾਰਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 29 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਤਿੰਨ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ-

- (i) ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ;
- (ii) ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ 'ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ' ਅਤੇ
- (iii) ਉਹ ਜੋ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ (i) ਅਤੇ (ii) ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਸਤਰ ਨੱਥੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ। ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਆਮ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ

ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਦੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਟਾਏ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜੋ ਰਾਜ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ (ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ) ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਲਟ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਆਧਾਰ ਕਿ ਧਾਰਾ 29(2) ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਮਰਥ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਆਰਟੀਕਲ 29(2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਨ।

24. Com ਹੁਣ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ to5 i the:ispecific1g ਭਾਸ਼ਾ ofti ਆਰਟੀਕਲ 2)29(2) ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਨਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ। (ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਥੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 29(2) ਮਨਾਰੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੀਮਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਆਮ ਜਾਂ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ। ਇੱਥੇ ਮਨਾਰੀ ਖਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਆਧਾਰਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸੰਦਰਭ

Gurpreet Singh Sidhu and others v. The Panjab University,
Chandigarh and others,— (S. S. Sandhwalia, C.J.)
Chandigarh and others,— (S. S. Sandhwalia, C.J.),

ਵਿੱਚ ' ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮਨਾਹੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਹਨਾਂ ਚਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਜੋੜਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਨ, ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ, ਇਹਨਾਂ ਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਆਧਾਰਾਂ' ਤੇ ਵੀ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਰਜਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਹ ejjher ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ oj\ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ^ |n|

ਇਹ ਸਾਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਰਾਦਾ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤਾਂ

ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਬਰਾਬਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਕੁਚਿਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 29(2) ਅਧੀਨ ਮਨਾਹੀ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ।

25. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 29 (2) ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਸ਼ਾਇਦ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਖੁਦ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਤੋਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨਮਾਨੇ, ਅਣਗਿਣਤ ਜਾਂ ਸਨਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰੁਸਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਜਾਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਚਲਾ ਰਹੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਲੇ ਰਾਜ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਗਣਿਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ - ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। . ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਇੱਕ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੇ ਭੁਲੇਖੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕੀ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਕੀ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

26. ਅਨੁਛੇਦ 29 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵੇਂ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਦਿਆਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਧਾਰਾ (2) a ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਅਨੁਭਾਗੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਿਪੀ ਜਾਂ ਕਲਚਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਬੈਟਰੀ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਸੀ ਪਰ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ (2) ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਕੀਮਤ ਵਸੂਲੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਵੀ ਹੁਣ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ

ਕਰ ਸਕਦੀ। ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਰਜਿਤ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ। ਹੁਣ ਇਹ ਧਾਰਾ (2) ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਦਸ਼ੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਬਦੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਪਰ 'ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੁਬਾਰਾ ਉਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀ. ਸ਼ਿਵਾ ਰਾਓ (ਪੇਨੋ 272 ਤੋਂ 281) ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਲਿਖਤੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਜ਼ੋਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ।

27. ਅਨੁਛੇਦ 15(4) ਦੇ 1 ਤੋਂ ਅਨੁਛੇਦ 15(4) ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 29(2) ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਇਕਸੁਰਤਾਪੂਰਣ ਉਸਾਰੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਸਹੀ ਸਥਾਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ *ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਮਦਰਾਸ ਬਨਾਮ ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਚੰਪਕਮ ਦੇਰਾਏਜਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ* (15), ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1951 ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਪਰਦਾਇਕ GO ਕਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਰਨ। ਆਰਟੀਕਲ 29(2) ਦਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ 1951 ਦੁਆਰਾ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ, ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ - ਜਨਜਾਤੀ. ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿੱਜੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਦੂਰੋਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 15 ਹੋਰ

(5) AIR (38) 1951 SC 226.

Gurpreet Singh Sidhu and others v . The Panjab University,
Chandigarh and others,— (S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਹੋਰ **ਬਨਾਮ** ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ,—(ਐਸ.ਐਸ.
ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ.ਜੇ.)

i

ਜਾਤ ਅਤੇ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 29(2) ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਆਰਟੀਕਲ 29(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 29(2) ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸਿਰਫ਼ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ ਅਤੇ ਲ'ਐਂਗ੍ਰੇਜ਼ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਆਮ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਵੱਡੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

28. ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ • ਰਾਜ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਆਮ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 29 (2) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 4 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੱਤੀ। ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਜਿਹੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਧੁਰਾ ਹੈ, ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤਮ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ / (6)। ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ-ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਰਾਜ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਇਨੋ ਰਿਟੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਲਈ ਮੇਜ਼ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਦੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲਵੇਗਾ! ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 29 ਅਤੇ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਚੈਰਿਟੀ ਅਤੇ ਉੱਦਮ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਕਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ti# ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਦਿਅਕ ਵਿਕਾਸ। ਜੇਕਰ ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਕੋਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਪ੍ਰੋਣਾਦਾਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਵਿੱਤੀ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ 'ਵੱਡਾ ਖੇਤਰ ' ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਰੋਤ 'ਤੇ scotched. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਣ ਲਈ, ਧਾਰਾ 29(2) ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ। ਜੇ

(6T^Aml958 aC. 956 J'

29. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ 3 ਥੀਸਿਬਾਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ 1 ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਮੇਕਾਮ ਦੋਰਾਰਾਜਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਪਰਦਾਇਕ GO ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਤ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਉੱਥੇ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੂਰ [ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਸ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਸ ਸੀਮਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 29(2) ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੈਂ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਆਮ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਬਰਾਬਰ 1 ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸੀਵਿਯਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਹੋਈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (4) ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਇੱਕ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਦੀ ਹੈ। *ਸਟੇਟ ਆਫ ਬੰਬੇ ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ* (7) ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ [ਧਾਰਾ 29 (2) ਵਿੱਚ ਸਰਕਮਸਕਰੀਬ ਐਡ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪਿੰਨ-ਪੁਆਇੰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਗਲਤ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਵਿਤਕਰਾ, ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

“* * *, ਧਾਰਾ 15 ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 29(2) ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 1 ਆਰਟੀਕਲ 15 ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਨੁਛੇਦ 29 (2) ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗਲਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਕੇਰਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਬਿੱਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪ੍ਰਿੰਸਿਪ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦਾਸ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ: -

ਆਰਟੀਕਲ 29(2) ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 30(1;) ਦਾ ਅਸਲ ਆਯਾਤ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(7) ਏਆਈਆਰ 1954 ਐਸਸੀ 561.

1
1

ਆਰਟੀਕਲ 29 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਮਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ *ਪਰੋਸਟ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ*, (8) ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, *ਕੁਮਾਰੀ ਚਿਤਰਾ ਘੋਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਕਮ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* (9) ਦੇ ਮਜ਼ਹੂਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਧੇਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ: -

“ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 15(1) ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਲਿੰਗ, ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।” ਨਾ ਹੀ ਅਨੁਛੇਦ 29(2) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ

ਸਿਰਫ਼ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ..."

ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ *ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵਿਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ* ਬਨਾਮ *ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ* (10) ਵਿੱਚ ਨੌ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

30. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ, *ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ* ਬਨਾਮ *ਬਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ*, (11) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਗਲਤ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਸੀ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ.

31. *ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਤਾ) ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ* 'ਤੇ ਕੋਰਿਸਲ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਪੇਟੈਂਟ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਮਲਾ ਨਹਿਰੂ ਸਕੂਲ 'ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਝੂਠਾ ਹੈ। *ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਤਾ)* 1 ਜੂਨ, 1977 ਨੂੰ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. 1506 ਆਫ 1977 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਸੀ। *ਅਸਲ* ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ^{ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ} ਦਾ ਆਪਣਾ ਆਧਾਰ ਸੀ। 'ਕਮਲਾ ਨਹਿਰੂ ਸਕੂਲ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਸਕੂਲ ਆਫ ਸਪੋਰਟਸ, ਰਾਏ ਦਾ ਜੂਨੀਅਰ ਵਿੰਗ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 1974 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ, ਖੇਡਾਂ

(8) ਏਆਈਆਰ 1969 ਐਸਸੀ 465

(9) ਏ.ਵਾਈ. 1970 SC 35.

(16) ਏਆਈਆਰ 1974 ਐਸਸੀ 1389

(11) ਏਆਈਆਰ 1977 ਐਸਸੀ 2209।

LL.R. Punjab and Haryana

(1983)1

ਵਿਭਾਗ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ **ਇੱਕ** ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੰਸਥਾ ਸੀ। ਇਸ **ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ**, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਅਦਾਰੇ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੈਰਾ-5 ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟ (ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕੋ ਇਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ ਰਿੱਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲਾਰਡ ਸ਼ਿਪਜ਼ ਨੇ ਉਸ **ਇਤਰਾਜ਼** ਨੂੰ ਸਬੰਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਤੋਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਵਾਰੰਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਸੀ।

32. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਉਲਟ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਲਾਈਨ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ *ਸਤੀਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ* ਬਨਾਮ *ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਕੇਂ ਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ*, (12), *ਹਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ* ਬਨਾਮ *ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋ ਰ*, (13), *ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ* ਬਨਾਮ *ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।* (14) ਅਤੇ, *ਚਮਨ ਦਲ ਤਲਵਾੜ* ਬਨਾਮ *ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਹੋ ਰ* (14 ਏ)। ਆਈ

33. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਚੁਅਲ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ *ਰਮੇ ਸ਼ ਚੰ ਦਰ ਚੰਬੇ* ਬਨਾਮ *ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬਿਪਿਨ ਬਿਹਾਰੀ, ਇੰਟਰ ਮੀਡੀਏਟ ਕਾਲਜ, ਝਾਂਸੀ*, (15) *ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਸ਼ਾ ਲਤਾ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਮੇਰਠ ਕਾਲਜ, ਮੇਰਠ*, (16), *ਵਿਕਾਰੁਲਦੀਨ* ਬਨਾਮ *ਉਸਮਾਨੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਮਾਲਕ*, (17), *ਅਲੰ ਦ ਕੁ ਮਾ ਰ ਜੈ ਨ* ਬਨਾਮ *ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ*, (18), *ਸਰਦਾਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ* ਬਨਾਮ. *ਬੋਰਡ ਆਫ ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂ ਕੇ ਸ਼ ਨ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ* (19), *ਡਾ ਆਰ ਨਰਾਇਣ ਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੈਸੂਰ ਰਾਜ ਇਸਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ*,

(12) 1970 FL.R. 76.

(13) 1970 PLR 989

(14) ਏਆਈਆਰ 1971 ਪੀ.ਬੀ. 340. ' /,

(14A) ਏਆਈਆਰ 1973 ਪੀ.ਬੀ. ਅਤੇ ਹੈਰੀ. 390.

(15) ਏਆਈਆਰ 1953 ਸਾਰੇ. 90.

(ਡਬਲਯੂ) ਏਆਈਆਰ 1959 ਸਾਰੇ. 224.

(17) ਏਆਈਆਰ 1959 ਹੈਦਰਾਬਾਦ 25.

-(13) 1959 ਐਮਪੀ 265। *

(19) ਏਆਈਆਰ 1962 ਕਲਕੱਤਾ 20.

ਵਿਧਾਨ ਸੰਧੀ, ਬੰਗਲੌਰ-1 ਅਤੇ ਹੋਰ, (20) ਅਤੇ, ਨੁਕਾਵਰਪੁ ਕਨਕਦੁਰਗਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਕਾਕਟੀਆ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਜਿਸਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਇਸ ਦੇ ਪਿੰਜੀਪਲ ਵਾਰੰਗਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, (2)।

34. *bhck ਨੂੰ ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਵੱਲ ਮੋੜਨ ਨਾਲ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, *ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁ ਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ। .

35. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

- (i) ਕਿ, ਇੰਡਾਈਟ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਅਤੇ 29 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ 'ਤੇ, ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ, ਇਕੱਲੇ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ, ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਲਕੀਅਤ ਵਿੱਚ' ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ 'ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ;
- (ii) *ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਜੀ. ਯੂ . ਅਈ* ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (*ਸੁ ਪਰਾ*) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਗੈਰ-ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਰਿੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ;
- (iii) ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਦਯਾ ਨੰਦ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਮੈਡੀਕਲ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਭਾਰਤੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਧਨ

ਜਾਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਬਣ ਜਾਣਗੀਆਂ;

ਅਤੇ- (iv) ਮੈਡੀਕਲ ਫੈਕਲਟ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ-II ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ

(20) ਏਆਈਆਰ 1968 ਸੈਸ਼ਰ 189.

(21) ਏਆਈਆਰ 1972 ਏਪੀ 83.

ਰਿਸਪੋਂਡੈਂਟ-ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਲੋੜਾਂ ਵੀ ਦੂਰ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ।

30. ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਤਿੰਨੋਂ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਫੈਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

SP ਗੋਇ*ਅਲ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

2ਵੀ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

7280 HC—ਸਰਕਾਰ ਪੈਸ, ਯੂਟੀ ਸੀਐਚਡੀ.